

Ohjeita henkilökohtaisen avun käyttäjille koronaviruksesta

Koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen Lohjan vammaispalvelut on laatinut täydentäviä ohjeita henkilökohtaisen avun käyttäjille sekä palveluseteli- ja ostopalvelutuottajille. STM:n ohjeen mukaan henkilökohtaisen avun työnantaja vastaa henkilökohtaisten avustajien työturvallisuudesta ja koronavirusepidemian vaatimista varotoimista.

Tavoitteena on turvata välttämätön henkilökohtainen apu

Lohjan kaupunki suosittelee, että henkilökohtaisen apu kohdennetaan niille asiakkaille, joille henkilökohtainen apu on päivittäisten toimintojen ja kotona pärjäämisen kannalta välttämätöntä.

Hyödynnä yritysten tarjoamat palvelut, kartoita läheisten tukimahdollisuudet

Suosittellemme käyttämään yksityisten tarjoamia palveluja, kuten esimerkiksi kauppojen toimituspalvelua, ravintoloiden lounaiden kotiinkuljetuksia, ostamaan eineksiä jne. Kehotamme kartoittamaan oman läheisverkoston mahdollisuutta osallistua avustamiseen.

Jos itse sairastut koronavirukseen tai joudut karanteeniin

Henkilökohtainen avustajasi ei voi tulla kotiisi töihin ilman suojavaarusteita, jos

- sairastut koronaviruksen takia tai
- samassa taloudessa asuva perheenjäsenesi sairastuu tai
- perheesi saa määräyksen pysytellä karanteenissa tai
- asumisyksikkösi saa määräyksen pysytellä karanteenissa.

Tällöin samassa kodissa asuva perheenjäsen voi tarvittaessa toimia avustajana väliaikaisesti, mikäli se hänelle sopii ja asiasta on neuvoteltu etukäteen vammaispalvelujen kanssa. Palkanmaksua varten hänellä pitää olla määräaikainen työsopimus. Kodin tai asumisyksikön ulkopuoliset henkilöt eivät voi tässä tilanteessa toimia avustajana ilman suojavaarusteita tartuntariskin takia.

Jos avustajasi sairastuu koronavirukseen tai joutuu karanteeniin

- Jos avustaja sairastuu tai joutuu olemaan kotonaan karanteenissa altistumisepäilyn takia, voit palkata toisen henkilön avustajasi sijaiseksi hänen sairauslomansa / karanteeninsa ajaksi.
- Sairastunut avustaja on sairauspoissaololla, mutta karanteenissa oleva tulee lomauttaa. Lomautuksessa noudatetaan poikkeusolojen aikana annettuja ohjeita ja säännöksiä. Työnantajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta maksaa palkkaa karanteenin ajalta, jos työtä ei voida tehdä etänä. Työnantajalla on tarvittaessa oikeus saada työntekijältä todistus karanteenista. Vuosilomat kertyvät karanteenin ajalta normaalisti. Työntekijällä on oikeus saada Kelalta tartuntatautilain mukaista päivärahaa karanteenin ajalta, jos etätyötä ei voida teettää.
- Myös omaisellasi voi olla mahdollisuus toimia poikkeuksellisesti, väliaikaisesti avustajana. Tämä käytäntö on voimassa 31.5.2020 saakka.

- Jos sinulla on jo sijaistamisia varten palvelusetelipäätös, voit hankkia sijaisen palvelusetelin avulla. Jos palvelusetelistä ei ole päätöstä, ole yhteydessä vammaispalveluihin. Tarvittaessa selvitetään mahdollisuus välttämättömän avun turvaamiseen esimerkiksi ostopalvelun tai koti-hoidon avulla.
- Voit poikkeuksellisesti myöntää sairastuneelle avustajallesi enintään viisi peräkkäistä kalenteri-päivää sairauslomaa ilman lääkärinlausuntoa. Pidemmästä poissaolosta avustajan tulee edel-leen toimittaa lääkärinlausunto/sairaanhoitajan lausunto työnantajalle.
- Jos avustajan lähipiirissä on koronavirukseen sairastunut henkilö tai asiaa selvitetään, voi työnantaja harkita työntekijän työvuoron perumista tällä perusteella. Työsopimuslain mukaan työntekijälle tulee tällaisessa tilanteessa maksaa täysi palkka, jos työntekijä on ollut sopimuksen mukaisesti työnantajan käytettävissä voimatta kuitenkaan tehdä työtä työnantajasta johtuvasta syystä. Tässä tapauksessa työnantajan pitäisi myös lomauttaa työntekijä.
- Jos avustaja ilmoittaa, että saattaa olla mahdollista, että hän on altistunut koronavirukselle, mutta hänellä ei ole mitään oireita, on hän käytettävissä työhön.

Mikäli työnantaja tällöin peruu avustusvuoron, tulee avustajalle maksaa työvuoron ajalta palk-kaa. Jos avustajalla ei ole todettu koronavirustartuntaa, hän ei ole karanteenissa ja hänellä olisi mahdollisuus saapua työvuorolleen, on palkka maksettava. Tällaisessa tilanteessa työnantaja vastaa itse mahdollisen sijaisen kustannuksista, koska perustetta sijaisen käytölle ei ole.

Mistä saan suojarusteita?

Suojavarusteiden hankkimisesta vastaa avustajan työnantaja. STM:n on antanut ohjeen ”Ko-ronavirustartuntoihin varautuminen ja asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen kotiin annettavissa palveluissa”. Siinä todetaan seuraavaa: Suojavarusteiden kohdalla riskiryhmään kuuluvien vam-maisten henkilöiden henkilökohtaisen avun osalta toimitaan niin, että kun henkilö on oireeton, käytetään kertakäyttöistä kirurgista suu-nenäsuojusta tai pestävää kankaista suojainta, esimer-kiksi huivia.

HUOM! Tässä epidemian vaiheessa Lohjalla kohdennetaan hengityssuojaimet hengitys-tieoireisten hoitotyöhön. Tällä hetkellä suojarusteiden ja varsinkin hengityssuojainten saa-tavuus on valtakunnallisesti hyvin huono.

Sen sijaan, jos asiakas on sairastunut hengitystieinfektioon, käytetään kirurgista suu-nenäsuo-justa, suojakäsineitä sekä suojatakkia tai esiliinaa. Tässä tilanteessa voit olla yhteydessä vam-maispalveluun, josta pyyntö suojarusteista ohjataan eteenpäin. Yhteystiedot:

<https://www.lohja.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/vammaispalvelut/>, Lohjan kau-pungin vaihde: 019 3690

Palveluseteliasiakkaiden osalta avustajan suojarusteista vastaa lähtökohtaisesti palveluntuot-taja.

Voinko lomauttaa avustajani?

- Heta- liiton sivuilta löydät ohjeita lomautukseen. Huomaa, että niihin on tullut muutoksia.
- Koronavirusepidemiatilanne voi aiheuttaa tilanteita, joissa lomautusta ei voi ennakoida ja työvuoro joudutaan peruuttamaan ilman ennakkoon tehtyä lomautusilmoitusta (esim. työnantajan äkillinen sairaalahoito).

Miten toimitaan, jos avustajalla on jouduttu teettämään ylitiötä?

- Jos koronaepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa on avustajalla jouduttu teettämään ylitiötä, tunteja on ensisijaisesti pyrittävä tasaamaan avustajan työvuorojakson ajalle.
- Jos muita työntekijöitä ei ole löytynyt, ylityön teettäminen on ollut välttämätöntä ja ylityökorvauksen maksamisen muut ehdot täytyvät, työnantaja voi hakea ylityökorvauksia maksettavaksi.
- Hakemus tehdään vammaispalveluihin. Hakemuksen liitteenä on esitettävä työaikakirjanpidon tiedot, joista ilmenevät ylityökorvauksen maksamisen perusteet sekä selvitys ylitiöiden teettämisen syystä. Hakemuksen käsittelee sosiaalityöntekijä.

Saako avustaja palkkaa oman tai lapsen sairastumisen ja sairastumisepäilyn tai karanteenin aikana?

- Jos työntekijä on määrätty olemaan poissa työpaikalta oman sairastumisen tai sairastumisepäilyn vuoksi, työnantaja maksaa palkan samoin perustein kuin sairausloman ajalta.
- Vain Heta-Liitton kuuluvan työnantajan avustajalla on oikeus jäädä hoitamaan alle 10-vuotiaasta tai vammaista lasta tämän äkillisen sairastumisen vuoksi. Palkallinen poissaolo voi olla korkeintaan kolme työpäivää
- Kela voi maksaa tartuntatautipäivärahaa, kun työntekijä on määrätty karanteeniin (tartuntatautilaki 60 §) koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Alle 16-vuotiaan huoltajalla on oikeus tartuntatautipäivärahaan, jos lapsi on määrätty karanteeniin eikä huoltaja voi siksi tehdä työtä. Lisätietoja tartuntatautipäivärahasta löytyy Kelan verkkosivuilta (kela.fi).

Henkilökohtainen apu palvelusetelillä

- Jos saat henkilökohtaista apua palvelusetelillä ja avustajasi sairastuu tai joutuu olemaan kotonaan karanteenissa altistumisepäilyn takia, palvelua tuottavan yrityksen tulee pyrkiä etsimään sinulle toinen avustaja.

Tutustu myös Heta-Liiton ohjeisiin

Pyydämme sinua seuraamaan tiedotusta myös Heta-Liiton sivuilta.
<https://heta-liitto.fi/heta>

Lisätietoa koronaviruksesta asukkaille ja asiakkaille löydät lohja.fi-sivuilla

- www.lohja.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/terveyspalvelut-2/koronavirus/